

เอกสารเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี  **ชุดความรู้ และเทคโนโลยี การพัฒนาที่ดิน**

สำนักนิเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนารัฐบาลที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การปลูกสนอัฟริกันเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด



ปุ๋ยพืชสด เป็นปุ๋ยอินทรีย์ชนิดหนึ่งที่ได้จากการตัดสับหรือไถกลบพืชลงไปในดิน ในขณะที่พืชยังเขียวสดอยู่ เพื่อให้เป็นปุ๋ยแก่พืชที่จะปลูกต่อไป พืชปุ๋ยสดที่นิยมปลูกทั่วไปจะเป็นพืชตระกูลถั่ว

ชนิดของพืชปุ๋ยสด แบ่งได้ 3 ชนิด คือ

- 1. พืชตระกูลถั่ว** เหมาะจะปลูกเป็นพืชปุ๋ยสดมาก เพราะสลายตัวเร็ว เพิ่มธาตุอาหารพืชแก่ดินได้ดี ปลูกง่าย โตเร็ว เช่น ปอเทือง สนอัฟริกัน ถั่วพริ้ว ถั่วลาย ถั่วพุ่ม กระถินยักษ์ มะแฮะ คราม ชีเหล็กผี เป็นต้น
- 2. พืชตระกูลหญ้า** ส่วนใหญ่ให้อินทรีย์วัตถุ แต่ให้ปริมาณธาตุอาหารพืชต่ำกว่าพืชตระกูลถั่วอื่นๆ
- 3. พืชน้ำ** เช่น ผักตบชวา จอก แหนแดง เป็นต้น



แนวทางการปลูกพืชปุ๋ยสด

- 1. ปลูกในพื้นที่แปลงใหญ่** แล้วตัดสับและไถกลบก่อนปลูกพืชหลัก
- 2. ปลูกแซมระหว่างร่องพืชหลัก** โดยปลูกพืชปุ๋ยสดหลังจากพืชหลักโตเต็มที่แล้ว เพื่อป้องกันการแย่งธาตุอาหารในดิน เมื่อพืชปุ๋ยสดเริ่มออกดอกจนถึงดอกบานก็ทำการตัดสับและไถกลบลงไปร่องระหว่างแถวของพืชหลัก
- 3. ปลูกพืชปุ๋ยสดในพื้นที่รกร้างว่างเปล่าหรือตามหัวไร่ปลายนา** แล้วตัดสับเอาส่วนของปุ๋ยพืชสดนั้นมาใส่ในแปลงพืชหลักแล้วไถกลบ

สนอัฟริกัน เป็นพืชตระกูลถั่ว ลักษณะลำต้นตั้งตรง แตกกิ่งก้านสาขา สามารถเจริญเติบโตได้ในสภาพดินไร่และดินนา ในสภาพน้ำท่วมขัง ทนต่อสภาพดินเค็ม เจริญเติบโตเร็ว สามารถเกิดปมได้ทั้งที่ลำต้นและราก ซึ่งสามารถตรึงไนโตรเจนจากอากาศได้เหมาะใช้เป็ยพืชปุ๋ยสดในพื้นที่นาที่เป็นดินเค็ม ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สนอัฟริกัน เมื่อไถกลบในระยะออกดอกอายุประมาณ 50 วัน จะให้น้ำหนักสด และน้ำหนักแห้งเฉลี่ยประมาณ 2,000-4,000 และ 400-1,120 กิโลกรัมต่อไร่ตามลำดับ และเมื่อสลายตัวในดินแล้วจะให้ธาตุอาหารพืชไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม เฉลี่ย 2.87 0.42 และ 2.06 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ ทั่วไปนิยมปลูกสนอัฟริกันเป็นปุ๋ยพืชสดไถกลบก่อนปลูกข้าว หรือปลูกหมุนเวียนสลับกับพืชไร่ เช่น ข้าวโพด และอ้อย เป็นต้น

กรมวิชาการฯ สำนักปฏิบัติการพัฒนาปุ๋ยพืชสด

www.ddd.go.th

การปลูกสนอฝรกันเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด

การปลูกสนอฝรกันเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด

1. ช่วงปลูกที่เหมาะสม ควรปลูกในช่วงเดือนเมษายนถึงมิถุนายน เพื่อให้สนอฝรกันมีการเจริญเติบโตดีให้มวลชีวภาพสูง

2. การเตรียมดิน ควรไถพรวน 1 ครั้ง เพื่อให้ดินอยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืชหรือหวานเมล็ดลงไป โดยไม่มีการไถพรวนเมื่อสภาพแวดล้อมเหมาะสมจะงอกขึ้นมาเอง



3. อัตราเมล็ด โดยทั่วไปควรใช้อัตรา 5 กิโลกรัมต่อไร่

4. การทำลายระยะพักตัว เนื่องจากเมล็ดสนอฝรกันมีเปลือกหนาและแข็งทำให้เปอร์เซ็นต์การงอกต่ำ การแก้ไขนี้ควรทำลายระยะพักตัวของเมล็ดเพื่อให้การงอกสม่ำเสมอและรวดเร็ว สำหรับเมล็ดสนอฝรกัน โดยการนำเมล็ดสนอฝรกันแช่น้ำเดือด 1 นาที แล้วนำมาผ่านน้ำเย็นหรืออาจขัดด้วยกระดาษทรายก่อนนำไปปลูกต่อไป ซึ่งการแช่น้ำเดือดส่งผลให้เมล็ดมีเปอร์เซ็นต์ความงอก 80 % ขึ้นไป

5. การคลุมเชื้อไรโซเบียมที่เหมาะสม ในพื้นที่ที่ไม่เคยปลูกสนอฝรกันมาก่อนควรนำเมล็ดสนอฝรกันมาคลุมเชื้อไรโซเบียมที่เหมาะสม คือ ไรโซเบียมสายพันธุ์ ORS 571 สำหรับสนอฝรกัน

6. การปลูก ปลูกโดยโรยเป็นแถวหรือหวานให้ทั่วแปลงในช่วงเวลาที่เหมาะสมหรืออาจจะหวานทิ้งไว้ในช่วงเดือนเมษายน เมื่อสภาพแวดล้อมเหมาะสมเมล็ดสนอฝรกันจะงอกขึ้นมาเอง



7. การสับกลบ โดยทั่วไปจะสับกลบสนอฝรกันที่อายุ 50 วัน

8. การปักดำข้าว สามารถกระทำได้ตั้งแต่ประมาณ 1-7 วันหลังการสับกลบสนอฝรกัน โดยขึ้นกับปริมาณน้ำที่จะใช้เตรียมดินและการปักดำข้าว ส่วนสนอฝรกันสามารถปักดำข้าวได้ทันทีหลังการสับกลบโดยไม่เกิดผลเสียต่อข้าวที่ปักดำ

ประโยชน์ของการปลูกสนอฝรกันแล้วไถกลบเป็นปุ๋ยพืชสด

1. เพิ่มธาตุอาหารให้แก่ดินโดยเฉพาะธาตุไนโตรเจน
2. เพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินโดยตรง
3. ช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพิ่มปริมาณแร่ธาตุอาหารต่างๆ ในดิน
4. ช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดินให้ดีขึ้น ดินโปร่งและร่วนซุย การอุ้มน้ำและการถ่ายเทอากาศดี การไถพรวนเตรียมดินก็ง่าย รากพืชสามารถขอนโซลงไปในดินได้สะดวก
5. ช่วยลดต้นทุนในการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้บ้างเป็นบางส่วน
6. ช่วยเพิ่มผลผลิตของพืชหลักให้สูงขึ้นและมีคุณภาพดีขึ้น ■



สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

- สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12
- กรมพัฒนาที่ดิน ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900 โทร 0-2579-8515

หรือที่